

BAJA-BÁCSKA

Szerkesztőség és kiadóhivatal
FERENCIEK-TÉRE 2. SZÁM.

Felelős szerkesztő és felelős kiadó
Dr. KNÉZY LENEK.

ELŐFIZETESI ÁRAK:
Helyben negyedévre 6 pengő
Helyben egy hónapra 2 pengő

Itt élned, halnod kell!

Egy emigráns érkezett haza a napokban. Önként jött s alig hogy a pályaudvaron leszállt a vonatról, őrizetbe vették. Tudta jól, hogy ez vár rá, nem is volt meglepődve, mert ismerte a mindenkeri magyar kormányoknak azt az álláspontját, hogy az emigrációból bárki hazajöhet, ha meri vállalni azt a felelősséget, hogy a független magyar bíróság elé áll és felel tetteiért.

Pap volt, jó szónok, érdekes ember s annakidején ugy emlegették, mint aki a klérus haladottabb szellemű tagjai közé tartozik. Jött a forradalom, szomorú idők, temperamentuma elragadta s olyan dolgokba keveredett, hogy jobbnak látta elhagyni az országot s egész hazaérkezéig külföldön bujdosott. Mikor elment, alig érintette meg az őregség szele s most megtört aggastyan szálloit ki a vonatból. Közben is hallottunk hírt róla, tudtuk, hogy hírlapíróknak s másoknak, akikkel külföldön összekapott, keservesen panaszkodott a hontalanság irtózatossá szenvedéseiről s forró, szinte szerelmes szavakkal emlékezett meg arról a földről, arról az országról, amely ellen annakidején mégis csak vétkezett.

Természetesen ügyében a végső döntés a független magyar bíróságot illeti. Meg s nincs magyar ember, aki véleményével elébe merne vágni a törvényes ítélletnek. De ha az elkövetett hibák belátása enyhítő körülmény, ha az egyszer megbántott haza iránt újból feltámadt szenvedélyes szeretet tompíthatja a megítélés szigorúságát, akkor Hock János esetében akadnak olyan mentő körülmények, amelyek alakítják, ha nem is teszik rokonszenvesé, de ellenszenvet sem ébresztenek. A magyar nép természetéből következik, hogy megbocsát, nagy vétket is megbocsát, ha az igazi, őszinte megbánást látja. Egy ősz, megtört öreg ember kopogtat ma a haza

ajtaján, bebocsátást kérve arra a földre és azokra a szívekbe, amelyet elhagyott és amelyeknek a szeretetétől önként vált meg. Tetteinek törvényszerű következményeiért a bíróság előtt fog felelni s ez ügyének és hazatérésének az egyik kérdése. A másik kérdés, hogy az elhagyott haza és a megagadott szívek miként fogadják: ez a nemzet lelkiismeretére tartozik. Azt hisszük, hogy, ha valaki az élet alkonyán, elkövetett vétke után, de a legmélyebb megbánással szívében felkiált, hogy nem bírom tovább a hontalanság keserű kenyerét, nem bírom tovább az idegen levegőt, az ismeretlen népeket, az udvariasság rideg és lojtogató levegőjét, hanem haza vá-

gyom s szívesebben megyek itthon, ha kell, akár a börtönbe is, sem hogy odakünn a szabadság nem életet, de orvasztó levegőjét szívjam, akkor meggyőződésünk szerint a magyar nép azt mondja: a bűnbánat, ha nem is ad felmentést, de nagy szószólója a megbocsátásnak. Nem fogja senkisé meggyűlöletével üldözni ezt az öreg, megtört aggastyánt, aki elfordult a hazájától és most visszatért hozzá, aki most a pályaudvaron Isten nevével ajkán szállt le és lépett a hazai földre.

Hock János megérkezett, közöttünk van, várja a magyar bíróság ítéletét, és a szívek mintha feléje fordulnának. Nem tudjuk kegyetlenül megítélni azt, aki olyan megráztóan, olyan mélységesen érezte át és hazatérésevel példázta a költőnk szavait: „Itt élned, halnod kell!”

Gróf Bethlen István cáfolja a közte és Gömbös Gyula közötti ellentéteket.

Azzal a szenzációs hírrel szemben, mintha gróf Bethlen István ellenzékbe óhajtana menni, már állást foglaltunk s minden alapot nélkülöző híreknek deklaráltuk.

Gróf Bethlen István Inka pusztáról Budapestre érkezvén, erélyesen megcáfolta úgy a követség kinevezését, mint az ellenzék állásfoglalására vonatkozó híreket.

Dr. Donhoffer Szilárd megyei főorvos jelentése a megyei közigazgatási bizottságban.

Évi beszámolómban először a vármegyei közönség legnagyobb pusztitójáról, az egytke, jobbanmondva az egytke ről akarok jelentést tenni.

Az elmúlt év népmozgalmi adatai szerint az egyes községekben a természetes szaporodás nem volt kielégítő 4 községben többen haltak meg, mint születtek. Ezek a községek: Garán 83 halálozás, 71 születés. Hercegszántó 84 halálozás, 80 születés. Vaskút 101 halálozás, 76 születés. Kunbaja 62 halálozás, 51 születés. Ezel szemben Tompán 93 halálozás, 167 születés, Melykuton

154 halálozás, 200 születés, Kisszálláson 25 halálozás, 72 születés.

Ezen néhány adat is azt mutatja, hogy a természetes szaporodás csökken, sőt negatív a nemet és a vagyonosabb községekben, míg a magyarájku, szegénylakosság területén a szaporodás kielégítő.

Vármegyénkben a természetes szaporodás erősen csökken s ezt a szomorú megállapítást a tavalyi év sem cáfolja meg. Hogy a szaporodás mennyire csökkent, azt legjobban illusztrálja az, hogy 1927-ben a vármegyében 1000 lélekre 246

élve születéssel szemben 187 halál volt, ami 59 százalék szaporodást jelent, addig 1931-ben 202 születés 163 halál, ami 39 százalék szaporodást jelent. Ez annál szomorubb, mert az országos átlag ezen öt év alatt 76 ezrelékről 67 ezrelékre vagyis 1 ezrelékkal esett, míg vármegyénkben 2 ezrelékkal csökkent a szaporodás.

A szaporodás csökkenés s egyke, vagy egysé meggátolására a mult évben is mindent elkövetünk, ami módunkban állott. Előadásokat tartottunk, a nép felvilágosítását a szószékrol papjaink után kértük, a bábák ellen a legnagyobb szigorral jártunk el. Az elmult évben 1 bábát ítéltek szabadságvesztésre büns magateltahajtás miatt. Szüksös esz-közseink mellett igyekeztünk a halálozasi számot lehetőleg csökkenteni, hogy ezáltal a szaporodás hiányát kisebbsítük és a megszületett gyermekeket az életnek megtartani.

Difteria.

Az elmult évben vármegyénkben 262 difteria megbetegedés fordult elő. Nagyobb kirobbanás Bácsalmáson, Szeremlén és Bácsbokodon volt. Ezen védőoltásokat vármegyénkben 1928-ban Madarason nagyobb tömegben az alispán előterjesztésre elrendelte. Ez volt az országban az első eset, hogy az oltásokat végrehajtották és semmilyen közvetlen tapasztalat, csak a külföldi, főleg amerikai adatok álltak rendelkezésünkre, az egész felelősség is az alispánra hárult. Az eredmények az oltások jóhatását két irányban mutatták meg.

Védő oltással el nem látott gyermekek közül ha 1000 közül 100 megkapja a difteriát, úgy 1000 védő oltással ellátott gyermek közül legfeljebb 10 kapja meg, tehát a fertőzés lehetősége tízedére csökkent.

Trachomások.

A vármegye trachomásainak száma örvedetesen csökkent. 1931. januárjában 1027 trachomás volt, míg ez év 1-én 747 a trachomások

Telefunken a vezető rádió-világmarika!

Legújabb készülékei: a **Rekord** és a **Diadal** egész Európát veszik, egy gombbal beállíthatók tetszésszerinti állomásra, szelektívek s olcsók. Hangjuk: a legtökéletesebb, igazi zene!

Kérjen még ma díjtalan bemutatót a **Bruszt-rádióháztól**

Szent István-tér 4.
Telefonszám: 255.

Közvetképviselet és garai lerakat Bács-és Délnyugat Pestmegye részére.

Lázárnál jó szemüveget kap olcsón!

száma, ami — beleszámlálva az újonnan felfedezett trachomásokat is, 280 apadást tesz ki, ami azt jelenti, hogy a trachomások száma 27 százalékkal apadt az elmúlt évben.

Az oroszlan rész a trachoma eredményes küzdelmében dr. Aszalós Imrét, Baja város kórházi szemész főorvosát illeti meg, akit a Miniszter ur 1931. januárjában a trachoma kezelés irányításával, műtétek sbb. elvégzésével a vármegye területére megbízott. Ezen kezeléseken magam is igen gyakran részt vettem, hogy a községi orvosokat a közönség közönyének leküzdésére irányítsam és utasítsam s ezen kiszállásaim jó hatásáról volt alkalom meggyőződni.

Panasz az OTI ellen.

Most áttérek a társadalombiztosító kérdésre, mert ez a kérdés a vármegye közönségének érdekeit is érintheti.

Az OTI-t megboldogult Vass miniszter ur 1927. évi XXI. t. c. lek építette ki naggyá és méretezte oly tekintélyes nagyságra, hogy amikor a törvénytervezet előtűnik fekdűt s módunk volt véleményét mondani róla, éppen a tek. közigazgatási bizottság előtt fejtetem ki aggályaimat. A törvény öt éve van érvényben, az OTI működött, s most patant ki azután, hogy az OTI 8 millió deficióttal küzd s annak szanalása most már parancsoló szükségé vált.

Az OTI. hála az 1927. évi XXI. tc rendelkezéseinek, olyan hatalommal rendelkezik, hogy bátran mondhatjuk: állam az államban, megkezdte a szanalást, s itt kapcsolódik

bele a vármegye közönségének érdeke. A tagoknak nagyobb járulékot kell fizetniök, a betegeknek járó táppénzt csökkentette, betegség esetén a munkaadói nyilatkozat blankettát, amely nélkül beteget nem ismer el az OTI. s mely eddig ingyenes volt, most 20 fillérért kötelese az orvos kiszolgáltatni; minden recept után ezentul 30 fillért kell a gyógyszerésznél készpénzben lefizetni és végül az orvosok fizetését kb 20—90 százaléki csökkentette. A deficit okozta terhek egy részét tehát a munkaadókra, a tagokra, a betegekre és az orvosokra szöta.

Értesülésem szerint a vármegye összes orvosi egyelőre fennakadás nélkül végzik mindenütt a dolgaitkat annál is inkább, mert érdekükben az Orvosok Országos Egyesülete a a Belügyminiszter magas színe előtt megjelent és ezen kiáltó sérelmek orvoslasát kérte annál is inkább, mert a hatóság orvos különben sem tagadhatja meg a közreműködését, mert az idézett 1927. évi XXI. t. c. 118 § a szerint községi és körörsosok az O. T. I. orvosi tennivalóinak az erre vonatkozó szabályok szerinti ellátására szerződéses megállapodás hiányában is kötelesek.

Az az orvos, aki az ebben a §-ban megszabott kötelességének teljesítését megtagadja, feygelmi vétéséget követ el. Az orvosnak nagy része tehát, mint látjuk, tehetetlenül ki van szolgáltatva az O. T. I.-nek.

A tartalmas és kimerítő jelentést a közigazgatási bizottság tudomásul vette.

Fizessen elő a BAJA-BACSKÁRA.

Krészt Garbót a vásznyon, ami néha célirányos is vóna, ha előbbül nem lehetne mindönt látni. A Kénezi fiskális ur is elengenné a választásbul kifoló köcségeit a képveselő testületnek, no mög a Fishli Feri is ellefejténé a készkidásait tudom.

De mintha más is jelentközne ennek a kontraktusnak áldásos hatása, merhogy mielött bégyüvetközne a zuj piz, mán gondoskodás törtint a régeink miné nagyobb mennyiségben való bévónásáról, nem akarom éppen mast a zadót emlígetni, mer mindjárást célzásnak vöszik a zembörök. Tsupánhogy a zujat ellefejtötték kianni Node erre várni kö egy kicsinyég.

Osztánd hogy a zadósökkentgetést ne is emlígetsem, a Zoti orvosok ezutóló fogványt sokkal kevesebb adót fizetnyek, enné mög szándékosan nem emlígetöm azt a kis fizetség tsökkentést, merhogy talán azt hiszik, hogy tsintalan-konnyii akarok, viszonyt ennek irányatosságában a kissé felemelintödik

Felhívás az építési szándékozó közönséghez.

Baja város építési szándékozó közönségét felhívja a Magyar Kőműves Mesterek Országos Szövetségének bajai csoportja arra, hogy az O.T.I. által kibocsájtandó 50—60 százalékos építési kölcsönt 25 évi lefizetésre 5—6 százalék kamatozás mellett, családi és társas házak építésére igénylésekkel, minden további felvilágosítást a Kőműves Mesterek bajai csoportjához forduljanak.

Rövidesen

befejeződnek a Kamarásduna új torkolatának partvédelmi munkálatai.

Jelentettük már, hogy a város az inségakció keretén belül, a folyamernői hivatal irányításával kölerakással védi az új torkolatot. A munkálatok nagyobb részét már elvégezték és a jövő héten előreláthatóan befejezést nyernek. Eddig cca. 4000 köbméter könyagot használtak fel.

Az új torkolatnál — mint értesülünk — Türr István emléket emelnek. Az emlék talapzata már készül.

Az idei rendkívüli alacsony vízállás miatt csak nehezen tudnak beállni a telelő hajók a Kamarásduna téli kikötőjébe.

HIREK.

— Az izr. Nőegylet táncral egybekötött teadélutánja. A bajai izr. Nőegylet 15-én, vasárnap 6 órakor táncral egybekötött műsoros teadélután rendez a Nemzeti Szálló színháztermében. A bevezető beszédet Weidinger Pál mondja, Placsek Bró László karlarsunk közkedvelt Placsekia, kacagtalja meg a közönséget. Farkas Rezső szaval, Fendrich Erzsébet és Klauer Klári páros jelenete után dr. Reiner Antal zárobeszéde zárja be a műsort. Beleptidij nincs, a teajegy ára 1 P. 50 fillér.

Családi házat szerezhet

ha a hosszulejáratu kamatmentes vagy pedig életbiztosítással kapcsolatos olcsó

BIB kikötött igénybevesz!

Alanti szelvény beküldése ellenében díjmentesen lájékozatjuk Budapesti Ingatlanbank R. T. Budapest, VII. Rákóczi ut 10. Alapítva: 1906.

itt levágandó!

T. Budapesti Ingatlan Bank Rt. főkegyselete
Baranyi Istvánnál BAJA,
Kenderes-utca 18.

Név: _____
Foglalkozás: _____
Lakcim: _____
Kérek Pengő _____ kölcsönre ajánlatot. Kérek díjmentes tájékoztatást postán. Kérem megbizottul kötelezettség nélküli látogatását
-----hó-----napján-----órákor.

A meg nem felelő kihuzandó. Levelezőlapra ragasztva is beküldhető

Levél a szerkesztőhöz.

(Folytatás)

No mög a Golsmidt Zsiga bacsit se kéne sajnányi a malomellenörök bucsuzkodása miatt, maj mögvigasztalónna valahogy, csak a pleferánc pártijába jobban gyünne a szörön-cse. Oszt egygyáran a kaszinyókban visszatérnének a pöngös ferb lihó, mög a Takács Vili is bérön dözhötné a tágasabbik Fújgotatót a farancia lapokhó. Oszt a Lajos bankár se gyözne a tengőri utazásó való bilétákat kiannyi a zutazási irodájában. Az igaz, hogy a Szilágyi Gyurka is kevesebb keszenönt használna e a rilásba, de ezze szömben több vidulósabb mozikepét is adhatnya, oszt asse lönné baj nála, ha mindön másodók bilétát duflán füzeltethetne mög a társadalomma, merhogy lönné piz öleg. Oszt talán ki is tágátána a mozját a züresen marart kocsmaheliséggel, legalább oldalvást is mög löhötne nízni a

maj a vásznyocselődök járuléka. Nohát ez is mán jelent valamit. Igazán huszárson csinyáják, azt mög kö hanyi. Igaz, hogy veszeködik is a Zaszalós doktor ur a Ginderre azótátu, hogy öneki 23 fillér jár, oszt a Ginder 50-et kap, penig a Zaszalós a berelválása után még opelációt is csinál, a Ginder penig csak vakari a bürt.

És ha mindez olan bizonyosan bé is követkenék, mintahogy az kívánatos lönné is, akkö mögcsinálk maj a zismeretlen adófizetök emlékezettit is, és penig ha ugy csinálk, mintahogy azt én elképzelöm, akkö fölü lösz a zadóvégrehajtó s alul mög nem látszódik sömmi. Oszt ha egy terafistok röggé mögkéröznek maj, hogy, hogy van kedves komám? rávági nagy megelégedettséggel, hogy jó vónék, uljság nincsen sömmi, csakhogy épen mána éjfel is bélotogatának a bótomba némelyek, akik a szüzdohányt nem kedvelik. Mingyá jobban fonna a taradik is. Oszt hogy az illen bódóságos idöknek a szeilit

mán is éreztüik, aszt láthati a zembör, ha végig mögy a zuccán, merhogy elseje uta több a ringósabb lépésüi lélök a zuccán, merhogy a stájer öcsöb lött a vinkó után is.

Hát nem nyujtom mán tovább a leveletem, merhogy nagyon vakarózik a szödő társadalom a kigyelmed nyomós bötytyába, oszt velük is jóba akarok marannyi az új évbe, merhogy máskülömben kiszörkeztenek, oszt ha mögtudik, hogy én vótam, hát nem lösz nyugságom, oszt mindön hitelezöm, akinek eddig le-sirtam a zesedékességekét, mingyá kedvet kap, oszt gyün a zelmardat részletöké, merhogy bézonyosan azé van jókedvem, merhogy neköm mán kiatták a zuj banknotábul a riszómet, oszt fösünénekük is, mög én is. Azér ha igazam lönné, hát gondudjon rám a tekintetös ur oszt irjon, de jobb lönné ha egyzerfinten csak küdené abbé a friss erőszétsbü. No az Isten áldja mög egéségge, merhogy hallom, ho mögén nyavajáskonnyi tsztzik. Marattam tisztölette

MOTÓ.

Hólapátok, nyírfaseprők, játékszánkók UTRY-nál.

Telefon 280. Erzsébet kir. u. 38

Ejjeli szolgálatot tart

reggel fél 8 óráig és
vasárnap d. u. nyitva

január 8-tól, január 15-ig

GYARMATI EMIL
Dr. MAKRAY LÁSZLÓ

gyógyszertára.

Karácsonyi játékok

óriási választékban

olcsón UTRY-nál

Erzsébet kir.-u. 38. Telefon 280.

Eladó ház

szabad kézből Baja,
Váradí érsek-ut 5.
(Vármegyeház mellett.)

**HIRDETÉSEKET FELVEZ
A NYOMDAVÁLLALAT.**

KÉKHEGYI termelésünkől házhoz szállítunk azonnal
apritott

akácfa

P 3'40-ért 100 kg.-ként

Hegedűs Lászlóné
és Schad Béla
Sugovicapart.
TELEFON: 132.

Salétrommentes

bonyhádi tégla,

tavasza már

előjegyezhető

SCHWARCZ DEZSŐ

BAJA, Budapesti-ut. Eternit-udvar. :—: Telefonszám 290.

A kokszosodó

pécsi tojásbrikett
(circa 7000 caloria)

pécsi dióbrikett
(szurokmentes)

helyettesítik tökéletesen és gazdaságosan a kokszt!
Kérjen díjtalan próbafutést!
Egyedárusító:

SCHÖN ÉS BAJAI, BAJA

Hajnald-utca 13. szám. :—: Telefonszám 26.

Akácfa

KATANICS ANTAL erdőtermeléséből.
Iroda: Szent Antal utca 24. szám. Telefonszám 91.

Két éves száraz akác:

Vágott fa 100 kilogramm P 3'80
Akác hasábfá ölenként P 50'—

Házhoz szállítás: Űlfa ölenként P 2'—, Vágottfa 100
kgr. 20 fillér. Áraim készpénzfizetés mellett értendők.

Bakanek és Goldberger

könyvnyomdája

Baja, Ferenciek-tere 2. szám.

NYOMTATVÁNYOK

PLAKÁT REKLÁM IRODAI

és kereskedelmi nyomtatványok
jutányos áron, a legizlésebb és
modern kivitelben készülnek.

Tisztelettel hozom szives értesítésére, hogy
Baján Erzsébet Királyné-u. 2. szám
alatt (bejárat Takarékpénztár-utca 1. sz.)

Fűzőszalont nyitottam,

ahol a legújabb modellek után a
legszébb kivitelben Princess-, Derék-
és Sportfűzők, orvosilag rendelt
Haskötők, serdülő leánykák részére
Egyenestartók, továbbá Melitartók
és Harisnyatartók készítését és
javítását vállalom.

Hívásra házhoz is megyek! Telefon: 386.

FÜRST ERZSÉBET

fűzőszalonja Baja, Erzsébet királyné-u. 2.